

Погоджено
педагогічною радою школи
протокол №__ від _____ 2021 р.

Затверджую
Директор Морозівської ЗШ І – ІІІ ст..
Корецької міської ради Рівненської обл..
_____ Л.Макарчук

**Освітня програма
на 2021-2022 н. р.
*Морозівської ЗШ І-ІІІ ст..***

Освітня програма

Морозівської ЗШ I – III ступенів на 2021 - 2022 н. р.

Морозівська ЗШ I-III ступенів – повна назва Морозівська загальноосвітня школа I – III ступенів Корецької міської ради Рівненської області - загальноосвітній навчальний заклад, що має 11 класів, у яких навчається 166 учні, а саме по класах: 1кл. -19, 2кл.- 21, 3кл.- 20, 4кл. –14, 5кл. – 12, 6кл. – 13, 7кл. – 25, 8кл. – 14, 9кл. – 12, 10кл. – 7, 11кл. – 7.

Школа забезпечує виконання Закону України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту». Морозівська ЗШ I-III ступенів створює широкий діапазон умов для здобуття кожною дитиною якісної освіти відповідно до інтелектуального потенціалу та творчих здібностей учня на основі впровадження нових Державних стандартів освіти та сучасних освітніх і управлінських технологій.

Освітній заклад працює за освітньою програмою складеною на 2021 – 2022 навчальний рік на основі:

- для 1-2-х класів Типової освітньої програми закладів загальної освіти I ступеня, затвердженої наказом МОН України від 08.10.2019 року №1272;
- для 3-4-х класів Типової освітньої програми закладів загальної освіти I ступеня, затвердженої наказом МОН України від 08.10.2019 року №1273;
- для 5-9-х класів Типової освітньої програми закладів загальної освіти II ступеня, затвердженої наказом МОН України від 20.04.2018 № 405 (таблиця 10);
- для 10-11-х класів Типової освітньої програми закладів загальної освіти III ступеня, затвердженої наказом МОН України від 20.04.2018 № 408 у редакції наказу МОН від 28.11.2019 № 1493 (таблиця 2, 3);

Загальні положення освітньої програми

Освітня програма закладу загальної середньої освіти I ступеня (початкова освіта) розроблена на виконання Закону України «Про повну загальну середню освіту» та постанови Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 року № 87 «Про затвердження Державного стандарту початкової загальної освіти».

Освітня програма початкової освіти окреслює рекомендовані підходи до планування й організації закладом освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом початкової загальної освіти (далі – Державний стандарт).

Освітня програма закладів загальної середньої освіти II ступеня (базова середня освіта) розроблена на виконання Закону України «Про повну загальну середню освіту» та постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти».

Освітня програма базової середньої освіти окреслює рекомендовані підходи до планування й організації закладом освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти (далі – Державний стандарт).

Освітня програма закладів загальної середньої освіти III ступеня (профільна середня освіта) розроблена на виконання Закону України «Про повну загальну середню освіту» та постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти».

Освітня програма профільної середньої освіти окреслює рекомендовані підходи до планування й організації закладом освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти (далі – Державний стандарт).

Освітня програма визначає:

загальний обсяг навчального навантаження, орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки окремих предметів, факультативів, курсів за вибором тощо, зокрема їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення які натепер подані в рамках навчальних планів;

очікувані результати навчання учнів подані в рамках навчальних програм; пропонований зміст навчальних програм, які мають гриф «Затверджено Міністерством освіти і науки України» і розміщені на офіційному веб-сайті МОН;

рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;

вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією освітньою програмою.

Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін.

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 2-4-х класів закладів загальної середньої освіти складає 2695 годин/навчальний рік: для 2-х класів – 875 годин/навчальний рік, для 3-х класів – 910 годин/навчальний рік, для 4-х класів – 910 годин/навчальний рік. Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані I ступеня (далі – навчальний план).

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру першого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів. Навчальний план початкової школи передбачає реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети. Він охоплює інваріантну складову, сформовану на державному рівні, яка є спільною для всіх закладів загальної середньої освіти незалежно від підпорядкування і форм власності, та варіативну складову. Повноцінність початкової освіти забезпечується реалізацією як інваріантної, так і варіативної складових, які в обов'язковому порядку фінансуються з відповідних бюджетів.

Освітня галузь "Мови і літератури" з урахуванням вікових особливостей учнів у навчальних планах реалізується через окремі предмети "Українська мова (мова і читання)", "Іноземна мова".

Освітні галузі "Математика", "Природознавство" реалізуються через однойменні окремі предмети, відповідно, - "Математика", "Природознавство".

Освітня галузь "Суспільствознавство" реалізується предметом "Я у світі".

Освітня галузь "Здоров'я і фізична культура" реалізується окремими предметами "Основи здоров'я" та "Фізична культура".

Освітня галузь "Технології" реалізується через окремі предмети "Трудове навчання" та "Інформатика".

Освітня галузь "Мистецтво" реалізується окремими предметами "Образотворче мистецтво" і "Музичне мистецтво" або інтегрованим курсом "Мистецтво".

У початковій школі може здійснюватися поділ класів на групи при вивченні окремих предметів відповідно до чинних нормативів (наказ Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 р. № 128, зареєстрований в Міністерстві юстиції України від 06.03.2002 за № 229/6517).

Згідно з рішеннями місцевих органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування класи можуть ділитися на групи і при меншій наповнюваності від нормативної, а також при вивченні інших предметів за рахунок зекономлених бюджетних асигнувань та залучення додаткових коштів.

При визначенні гранично допустимого навантаження учнів урахovanі санітарно-гігієнічні норми та нормативну тривалість уроків у 2-4 класах – 40 хвилин.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державного стандарту початкової загальної освіти» години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 5-9-х класів закладів загальної середньої освіти складає 5845 годин/навчальний рік: для 5-х класів – 1050 годин/навчальний рік, для 6-х класів – 1155 годин/навчальний рік, для 7-х класів – 1172,5 годин/навчальний рік, для 8-х класів – 1207,5 годин/навчальний рік, для 9-х класів – 1260 годин/навчальний рік. Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані середньої освіти II ступеня (далі – навчальний план).

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру другого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів. Навчальний план основної школи передбачає реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети. Він охоплює інваріантну складову, сформовану на державному рівні, яка є спільною для всіх закладів загальної середньої освіти незалежно від підпорядкування і форм власності, та варіативну складову.

Навчальний час, передбачений на варіативну складову може бути використаний на предмети інваріантної складової, на проведення індивідуальних та групових занять, враховуючи особливості організації освітнього процесу та індивідуальних освітніх потреб учнів, особливості

регіону, рівень навчально-методичного та кадрового забезпечення закладу і відображається в навчальних планах закладів освіти.

Варіативна складова навчальних планів використовується на:

підсилення предметів інваріантної складової. У такому разі розподіл годин на вивчення тієї чи іншої теми навчальної програми здійснюється вчителем самостійно. Розподіл годин фіксується у календарному плані, який погоджується директором закладу освіти чи його заступником. Вчитель зазначає проведені уроки у частині класного журналу, відведеного для предмета, на підсилення якого використано зазначені години;

запровадження факультативів, курсів за вибором, що розширюють обрану закладом освіти спеціалізацію, чи світоглядного спрямування (етика, риторика, рідний край, хореографія тощо);

індивідуальні заняття та консультації.

Збереження здоров'я дітей належить до головних завдань школи. Тому формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки здійснюється не лише в рамках предметів "Фізична культура" та "Основи здоров'я", а інтегрується у змісті всіх предметів інваріантної та варіативної складових навчальних планів. Змістове наповнення предмета «Фізична культура» заклад освіти формує самостійно з варіативних модулів відповідно до статевовікових особливостей учнів, їх інтересів, матеріально-технічної бази навчального закладу, кадрового забезпечення, регіональних та народних традицій. Через варіативні модулі можуть реалізовуватись не лише окремі види спорту, а й ритміка, хореографія, пластика, тощо.

Гранична наповнюваність класів встановлюється відповідно до Закону України "Про повну загальну середню освіту".

Навчальні плани зорієнтовані на роботу школи за 5-денним навчальними тижнем.

Загальний обсяг навчального навантаження здобувачів профільної середньої освіти для 10-11-х класів складає 2660 годин/навчальний рік: для 10-х класів – 1330 годин/навчальний рік, для 11-х класів – 1330 годин/навчальний рік. Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані середньої освіти III ступеня (далі – навчальний план).

Навчальний план для 10-11 класів загальної середньої освіти розроблено відповідно до Державного стандарту, з метою його впровадження у частині повної загальної середньої освіти з 1 вересня 2018 року. Він містить загальний обсяг навчального навантаження та тижневі години на вивчення базових предметів, вибірково-обов'язкових предметів, профільних предметів і спеціальних курсів, а також передбачає години на факультативи, індивідуальні заняття тощо.

Наш заклад обрав другий варіант організації освітнього процесу, який містить перелік базових предметів, що включає окремі предмети суспільно-гуманітарного та математично-природничого циклів.

До базових предметів належать: «Українська мова», «Українська література», «Зарубіжна література», «Іноземна мова», «Історія: Україна і світ» (у другому варіанті передбачено вивчення окремих предметів: «Історія України», «Всесвітня історія»), «Громадянська освіта», «Математика»,

«Природничі науки» (у другому варіанті передбачено вивчення окремих природничих дисциплін: «Фізика і астрономія», «Біологія і екологія», «Хімія», «Географія»), «Фізична культура», «Захист Вітчизни».

Реалізація змісту освіти, визначеного Державним стандартом, також забезпечується вибірково-обов'язковими предметами («Інформатика», «Технології», «Мистецтво»), що вивчаються на рівні стандарту. Із запропонованого переліку учень має обрати два предмети – один в 10 класі, інший в 11 класі, або одночасно два предмети в 10 і 11 класах (у такому разі години, передбачені на вибірково-обов'язкові предмети діляться між двома обраними предметами).

Заклад освіти, складаючи свій навчальний план, може комбінувати перелік окремих предметів з обох запропонованих варіантів (наприклад, у класах суспільно-гуманітарного спрямування вивчати не інтегрований курс "Природничі науки", а окремі предмети природничого циклу).

Частину навчальних годин обох варіантів навчальних планів призначено для забезпечення профільного спрямування навчання в старшій школі. Профіль навчання формується закладом освіти з урахуванням можливостей забезпечити якісну його реалізацію.

Зміст профілю навчання реалізується системою окремих предметів і курсів:

- базові та вибірково-обов'язкові предмети, що вивчаються на рівні стандарту;

- профільні предмети (їх перелік з орієнтовною кількістю тижневих годин подано в *таблиці*), що вивчаються на профільному рівні;

- курси за вибором, до яких належать спеціальні і факультативні курси.

Рішення про розподіл годин для формування відповідного профілю навчання приймає заклад освіти, враховуючи освітні потреби учнів, регіональні особливості, кадрове забезпечення, матеріально-технічну базу тощо.

У процесі складання власного навчального плану заклад освіти урахує, що:

- профіль навчання передбачає можливість вивчення профільних предметів з різних освітніх галузей;

- кількість годин для вивчення профільного предмета складається з кількості годин, відведених навчальним планом закладу освіти на вивчення відповідних базових предметів, і кількості годин, передбачених на профільні предмети;

- у разі залишку навчальних годин, передбачених на вивчення профільних предметів, заклад освіти може використовувати їх для збільшення кількості годин на вивчення базових предметів, для вивчення спеціальних і факультативних курсів.

Спеціальні курси разом із профільними предметами відображають специфіку конкретного профілю навчання і визначають його сутність. Вони призначені для доповнення, поглиблення змісту окремих розділів профільних (а за потреби і непрофільних) предметів, можуть містити додаткові споріднені розділи, що не включені до навчальних програм, знайомити учнів із галузями знань, не представленими в змісті окремих предметів, але

орієнтованими на комплекс можливих професій у руслі обраного профілю навчання тощо. Тематика і зміст таких курсів можуть розроблятися вчителями і використовуватися в освітньому процесі після погодження в установленому порядку. Заклад освіти може також обирати відповідний курс із уже розроблених і рекомендованих/схвалених для використання. Спеціальні курси реалізуються за рахунок годин, передбачених планом для профільних предметів і спеціальних курсів (у першому варіанті плану, *таблиця 1*), або за рахунок додаткових годин (у другому варіанті плану, *таблиця 2*).

Факультативні курси є засобом задоволення пізнавальних інтересів та освітніх потреб учнів у галузях, які загалом не пов'язані з обраним профілем навчання. Наприклад, учні, які навчаються за профілем природничого спрямування, можуть удосконалювати свої знання з української або іноземної мови, а учні, які здобувають освіту за певним суспільно-гуманітарним профілем, можуть розширювати свою компетентність у галузі інформаційно-комунікаційних технологій, опановуючи відповідний факультативний курс. Факультативні курси реалізуються за рахунок додаткових годин, передбачених планом.

Заклад освіти при складанні свого навчального плану може збільшувати кількість годин на вивчення базових або профільних предметів за рахунок додаткових годин.

З метою уникнення одногодинного тижневого вивчення певного предмета або курсу заклад освіти може планувати його вивчення концентровано (впродовж чверті, семестру, навчального року).

Для недопущення перевантаження учнів необхідно враховувати їхнє навчання в закладах освіти іншого типу (художніх, музичних, спортивних школах тощо). Так, у закладі загальної середньої освіти за рішенням педагогічної ради при оцінюванні учнів дозволяється враховувати результати їх навчання з відповідних предметів (музика, фізична культура та ін.) у позашкільних закладах.

Очікувані результати навчання здобувачів освіти. Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Формуванню ключових

компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньо предметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Початкова освіта здобувається, як правило, з шести років (відповідно до Закону України «Про освіту»). Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти за інших умов.

Освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

Мови і літератури. Суспільствознавство. Мистецтво. Математика. Природознавство. Технології. Здоров'я і фізична культура.

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних *навчальних програмах*. Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку, екскурсії, віртуальні подорожі, спектаклі, квести, які вчитель організує у межах уроку або в позаурочний час. Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

кадрове забезпечення освітньої діяльності;

навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;

матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;

якість проведення навчальних занять;

моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

оновлення методичної бази освітньої діяльності;

контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;

моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;

створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

Освітня програма освіти передбачає досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом.

Окрім освітніх компонентів, які є обов'язковими, програма може містити інші, зокрема корекційно-розвитковий складник для осіб з особливими освітніми потребами (за необхідності).

**Типовий навчальний план для 1-2 класів
початкової школи з українською мовою навчання**

№	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах			
		1	2		Разом
1	Українська мова	5	5		10
2	Іноземна мова	2	3		5
3	Математика	3	3		6
4	Я досліджую світ	7	8		15
5	Фізична культура	3	3		6
6	Мистецтво	2	2		4
Усього		20+3	21+3		41+6
Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		1	1		2
Гранично допустиме навантаження		20	22		42
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)Всього		23	25		48

**Типовий навчальний план для 3-4 класів
початкової школи з українською мовою навчання**

№	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах			
		3	4		Разом
1	Українська мова	5	5		10
2	Іноземна мова	3	3		6
3	Математика	4	4		8
4	Я досліджую світ	7	7		14
5	Інформатика	1	1		2
6	Мистецтво	2	2		4
7	Фізична культура	3	3		6
Усього		22+3	22+3		44+6
Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		1	1		2
Гранично допустиме навантаження		23	23		46
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)Всього		26	26		52

Загальні положення освітньої програми II ступеня

Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін. Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 5-9-х класів закладів загальної середньої освіти складає 5845 годин/навчальний рік: для 5-х класів – 1050 годин/навчальний рік, для 6-х класів – 1155 годин/навчальний рік, для 7-х класів – 1172,5 годин/навчальний рік, для 8-х класів – 1207,5 годин/навчальний рік, для 9-х класів – 1260 годин/навчальний рік. Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальних планах середньої освіти II ступеня (далі – навчальний план).

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру другого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів. Навчальний план основної школи передбачає реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети. Він охоплює інваріантну складову, сформовану на державному рівні, яка є спільною для всіх закладів загальної середньої освіти незалежно від підпорядкування і форм власності, та варіативну складову.

Варіативна складова навчального плану закладу освіти визначається закладами загальної середньої освіти самостійно, враховуючи особливості організації освітнього процесу та індивідуальних освітніх потреб учнів, особливості регіону, рівень навчально-методичного та кадрового забезпечення закладу і відображається в навчальних планах закладів освіти.

Варіативна складова навчальних планів використовується на:

підсилення предметів інваріантної складової. У такому разі розподіл годин на вивчення тієї чи іншої теми навчальної програми здійснюється вчителем самостійно. Розподіл годин фіксується у календарному плані, який погоджується директором закладу освіти чи його заступником. Вчитель зазначає проведені уроки у частині класного журналу, відведеного для предмета, на підсилення якого використано зазначені години;

запровадження факультативів, курсів за вибором, що розширюють обрану закладом освіти спеціалізацію, чи світоглядного спрямування (етика, історія релігій та культур, риторика, логіка, рідний край, хореографія, креслення, основи споживчих знань, світ професій тощо);

індивідуальні заняття та консультації.

Варіативність змісту базової середньої освіти реалізується також через запровадження в навчальних програмах резервного часу, що створює простір для задоволення освітніх потреб учнів, вирівнювання їх досягнень, розвитку наскрізних умінь тощо.

Повноцінність базової середньої освіти забезпечується реалізацією як інваріантної, так і варіативної складових, які в обов'язковому порядку фінансуються з бюджету.

З метою виконання вимог Державного стандарту навчальний план повинен містити усі предмети інваріантної складової, передбачені обраним варіантом навчальних планів цієї Типової освітньої програми.

У класах з поглибленим вивченням окремих предметів дозволяється навчальне навантаження учнів збільшувати до норм, що не перевищують санітарно-гігієнічних.

Збереження здоров'я дітей належить до головних завдань школи. Тому формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки здійснюється не лише в рамках предметів "Фізична культура" та "Основи здоров'я", а інтегрується у змісті всіх предметів інваріантної та варіативної складових навчальних планів.

Змістове наповнення предмета «Фізична культура» заклад освіти формує самостійно з варіативних модулів відповідно до статево-вікових особливостей учнів, їх інтересів, матеріально-технічної бази навчального закладу, кадрового забезпечення, регіональних та народних традицій. Через варіативні модулі можуть реалізовуватись не лише окремі види спорту, а й ритміка, хореографія, пластика, фітнес тощо.

Для недопущення перевантаження учнів необхідно враховувати їх навчання в закладах освіти іншого типу (художніх, музичних, спортивних школах тощо). Так, у закладах загальної середньої освіти за рішенням педагогічної ради при оцінюванні учнів дозволяється враховувати результати їх навчання з відповідних предметів (музика, фізична культура та ін.) у позашкільних закладах.

Гранична наповнюваність класів та тривалість уроків встановлюються відповідно до Закону України "Про загальну середню освіту".

Поділ класів на групи при вивченні окремих предметів здійснюється відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128 «Про затвердження Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 6 березня 2002 року за № 229/6517 (зі змінами). Згідно з рішеннями місцевих органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування класи можуть ділитися на групи і при меншій наповнюваності від нормативної, а також при вивченні інших предметів за рахунок зекономлених бюджетних асигнувань та залучення додаткових коштів.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 "Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти" години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Навчальні плани зорієнтовані на роботу основної школи за 5-денним навчальним тижнем.

Загальні положення освітньої програми III ступеня

Освітня програма III ступеня (профільна середня освіта) розроблена на виконання Закону України «Про освіту» та постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти».

Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін. Загальний обсяг навчального навантаження здобувачів профільної середньої освіти для 10-11-х класів складає 2660 годин/навчальний рік: для 10-х класів – 1330 годин/навчальний рік, для 11-х класів – 1330 годин/навчальний рік. Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані III ступеня (далі – навчальний план).

Навчальний план для 10-11 класів розроблено відповідно до Державного стандарту, з метою його впровадження у частині повної загальної середньої освіти. Він містить загальний обсяг навчального навантаження та тижневі години на вивчення базових предметів, вибірково-обов'язкових предметів, профільних предметів і спеціальних курсів, а також передбачає години на факультативи, індивідуальні заняття тощо.

Навчальний план містить перелік базових предметів, який включає окремі предмети суспільно-гуманітарного та математично-природничого циклів.

До базових предметів належать: «Українська мова», «Українська література», «Зарубіжна література», «Іноземна мова», «Історія України», «Всесвітня історія», «Громадянська освіта», «Математика», «Фізика і астрономія», «Біологія і екологія», «Хімія», «Географія», «Фізична культура», «Захист Вітчизни».

Реалізація змісту освіти, визначеного Державним стандартом, також забезпечується вибірково-обов'язковими предметами («Інформатика», «Технології», «Мистецтво»), що вивчаються на рівні стандарту. Із запропонованого переліку учень має обрати два предмети – один в 10 класі, інший в 11 класі, або одночасно два предмети в 10 і 11 класах (у такому разі години, передбачені на вибірково-обов'язкові предмети діляться між двома обраними предметами).

Зміст профілю навчання реалізується системою окремих предметів і курсів:

- базові та вибірково-обов'язкові предмети, що вивчаються на рівні стандарту;
- профільні предмети (їх перелік з орієнтовною кількістю тижневих годин подано в *таблиці 3*), що вивчаються на профільному рівні;
- курси за вибором, до яких належать спеціальні і факультативні курси.

Рішення про розподіл годин для формування філологічного профілю навчання було прийняте, враховуючи освітні потреби учнів, їх батьків, кадрове забезпечення, матеріально-технічну базу тощо.

Факультативні курси є засобом задоволення пізнавальних інтересів та освітніх потреб учнів у галузях, які загалом не пов'язані з обраним профілем навчання. Наприклад, учні, які навчаються за профілем природничого спрямування, можуть удосконалювати свої знання з української або іноземної мови, а учні, які здобувають освіту за певним суспільно-гуманітарним профілем, можуть розширювати свою компетентність у галузі інформаційно-комунікаційних технологій, опановуючи відповідний факультативний курс. Факультативні курси реалізуються за рахунок додаткових годин, передбачених планом.

У навчальному плані може збільшуватись кількість годин на вивчення базових або профільних предметів за рахунок додаткових годин, за побажанням учнів, їх батьків та опікунів.

Очікувані результати навчання здобувачів освіти. Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною (і рідною — у разі відмінності) мовами	<p>Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невнормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас.</p> <p>Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань.</p> <p>Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем</p>
2	Спілкування іноземними мовами	<p>Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування.</p> <p>Ставлення: критично оцінювати інформацію</p>

		<p>та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов.</p> <p>Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.</p>
3	Математична компетентність	<p>Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.</p> <p>Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.</p> <p>Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації</p>
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	<p>Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у доквіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями.</p> <p>Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях</p> <p>Навчальні ресурси: складання графіків та</p>

		діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу
5	Інформаційно-цифрова компетентність	<p>Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.</p> <p>Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач.</p> <p>Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів</p>
6	Уміння вчитися впродовж життя	<p>Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.</p> <p>Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.</p> <p>Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії</p>
7	Ініціативність і підприємливість	<p>Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання.</p> <p>Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх</p>

		<p>команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)</p>
8	Соціальна і громадянська компетентності	<p>Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.</p> <p>Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання соціального змісту</p>
9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	<p>Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо).</p> <p>Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства.</p> <p>Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва</p>
10	Екологічна грамотність і здорове життя	<p>Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні,</p>

		<p>екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання.</p> <p>Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку кожного окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо.</p> <p>Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя</p>
--	--	--

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях. Наскрізнi лінії є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища. Наскрізнi лінії є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через:
організацію навчального середовища — зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;

окремі предмети — виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проекти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою;

предмети за вибором;

роботу в проектах;

позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталий розвиток	<p>Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь.</p> <p>Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.</p>
Громадянська відповідальність	<p>Сприяє формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.</p> <p>Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.</p>
Здоров'я і безпека	<p>Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище.</p> <p>Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.</p>
Підприємливість і фінансова грамотність	<p>Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо).</p> <p>Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.</p>

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості створювати умови для самостійного виведення нового знання, перевірки його на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти. Базова середня освіта здобувається, як правило, після здобуття початкової освіти. Діти, які здобули початкову освіту на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття базової середньої освіти цього ж навчального року.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти за інших умов.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття профільної середньої освіти. Профільна середня освіта здобувається, як правило, після здобуття базової середньої освіти. Діти, які здобули базову середню освіту та успішно склали державну підсумкову атестацію на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття профільної середньої освіти цього ж навчального року.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття профільної середньої освіти за інших умов.

Перелік освітніх галузей. Освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

Мови і літератури
Суспільствознавство
Мистецтво
Математика
Природознавство
Технології
Здоров'я і фізична культура

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

Рекомендовані форми організації освітнього процесу. Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

формування компетентностей;
розвитку компетентностей;
перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;

корекції основних компетентностей;
комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-суди, урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки тощо.

Засвоєння нового матеріалу можна проводити на лекції, конференції, екскурсії і т. д. Для конференції, дискусії вчителем або учнями визначаються теми доповідей учнів, основні напрями самостійної роботи. На навчальній екскурсії учні отримують знання, знайомлячись із експонатами в музеї, з роботою механізмів на підприємстві, спостерігаючи за різноманітними процесами, що відбуваються у природі. Консультації проводяться з учнями, які не були присутні на попередніх уроках або не зрозуміли, не засвоїли зміст окремих предметів. Розвиток і корекцію основних компетентностей можна, крім уроку відповідного типу, проводити на семінарі, заключній конференції, екскурсії тощо. Семінар як форма організації об'єднує бесіду та дискусію учнів. Заключна конференція може будуватися як у формі дискусії, так і у формі диспуту, на якому обговорюються полярні точки зору. Учитель або учні підбивають підсумки обговорення і формулюють висновки.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму. Практичне заняття - це така форма організації, в якій учням надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності. Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт). Оглядова конференція (для 8-11 класів) повинна передбачати обговорення ключових положень вивченого матеріалу, учнем розкриваються нові узагальнюючі підходи до його аналізу. Оглядова конференція може бути комплексною, тобто реалізувати міжпредметні зв'язки в узагальненні й систематизації навчального матеріалу. Оглядова екскурсія припускає цілеспрямоване ознайомлення учнів з об'єктами та спостереження процесів з метою відновити та систематизувати раніше отримані знання.

Функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей виконує навчально-практичне заняття. Учні одержують конкретні завдання, з виконання яких звітують перед вчителем. Практичні заняття та заняття практикуму також можуть будуватися з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. На цих заняттях учні самостійно виготовляють вироби, проводять виміри та звітують за виконану роботу.

Можливо проводити заняття в малих групах, бригадах і ланках (у тому числі робота учнів у парах змінного складу) за умови, що окремі учні

виконують роботу бригадирів, консультантів, тобто тих, хто навчає малу групу.

Екскурсії в першу чергу покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями по ходу екскурсії матеріалу для виконання визначених завдань).

Учні можуть самостійно знімати та монтувати відеофільми (під час відео-уроку) за умови самостійного розроблення сюжету фільму, підбору матеріалу, виконують самостійно розподілені ролі та аналізують виконану роботу.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти. Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

кадрове забезпечення освітньої діяльності;
навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
якість проведення навчальних занять;
моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

оновлення методичної бази освітньої діяльності;
контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;

моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;

створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

Освітня програма закладу передбачає досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом.

Освітня програма закладу освіти та перелік освітніх компонентів, що передбачені відповідною освітньою програмою, оприлюднюються на веб-сайті закладу освіти (у разі його відсутності – на веб-сайті його засновника).

**Навчальний план закладів загальної середньої освіти
з навчанням українською мовою і вивченням двох іноземних мов**

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень у класах				
		5	6	7	8	9
Мови і літератури	Українська мова	3,5	3,5	2,5	2	2
	Українська література	2	2	2	2	2
	Перша іноземна мова	3	2	2	2	2
	Друга іноземна мова	2	2	2	2	2
	Зарубіжна література	2	2	2	2	2
Суспільство-знавство	Історія України	1	1	1	1,5	1,5
	Всесвітня історія	-	1	1	1	1
	Основи правознавства	-	-	-	-	1
Мистецтво*	Музичне мистецтво	1	1	1	-	-
	Образотворче мистецтво	1	1	1	-	-
	Мистецтво	-	-	-	1	1
Математика	Математика	4	4	-	-	-
	Алгебра	-	-	2	2	2
	Геометрія	-	-	2	2	2
Природо-знавство	Природознавство	2	-	-	-	-
	Біологія	-	2	2	2	2
	Географія	-	2	2	2	1,5
	Фізика	-	-	2	2	3
	Хімія	-	-	1,5	2	2
Технології	Трудове навчання	2	2	1	1	1
	Інформатика	1	1	1	2	2
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1	1	1	1
	Фізична культура**	3	3	3	3	3
Разом		25,5+3	27,5+3	29+3	29,5+3	30,5+3
Додатковий час на предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації		2,5	3,5	3	3,5	2
Гранично допустиме навчальне навантаження		28	31	32	33	33
Всього (без урахування поділу класів на групи)		28+3	31+3	32+3	33+3	33+3

Таблиця 2
до Типової освітньої програми

**Навчальний план
для 10-11 класів закладів загальної середньої освіти**

Предмети	Кількість годин на тиждень у класах	
	10	11
Базові предмети¹	27 (29)	26 (28)
Українська мова	2	2
Українська література	2	2
Зарубіжна література	1	1
Іноземна мова ²	2	2
Мова і література корінного народу, національної меншини ³	2	2
Історія України	1,5	1,5
Всесвітня історія	1	1
Громадянська освіта	2	0
Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія)	3	3
Біологія і екологія	2	2
Географія	1,5	1
Фізика і астрономія	3	4
Хімія	1,5	2
Фізична культура ⁴	3	3
Захист Вітчизни	1,5	1,5
Вибірково-обов'язкові предмети (Інформатика, Технології, Мистецтво)	3	3
Додаткові години¹ на профільні предмети, окремі базові предмети, спеціальні курси, факультативні курси та індивідуальні заняття	8 (6)	9 (7)
Гранично допустиме тижневе навантаження на учня	33	33
Всього фінансується (без урахування поділу класу на групи)	38	38

¹ У дужках подано кількість годин для закладів освіти з навчанням мовою корінного народу, національної меншини.

² За наявності належних умов заклад освіти може збільшувати кількість годин на вивчення іноземної мови, використовуючи додаткові години.

³ Мова і література корінного народу, національної меншини входить до базових предметів лише для закладів освіти з навчанням мовою, корінного народу, національної меншини. В інших закладах освіти цей предмет може обиратися за потреби самим учнем за рахунок додаткових годин.

⁴ Години фізичної культури не входять до гранично допустимого тижневого навантаження на учня.

Директор департаменту
загальної середньої та дошкільної освіти

Ю. Г. Кононенко

Таблиця 3
до Типової освітньої програми**Орієнтовна кількість навчальних годин для профільних предметів**

Профільний предмет	Кількість годин на тиждень	
	10 клас	11 клас
Українська мова	4	4
Українська література	4	4
Зарубіжна література	3	3
Іноземна мова	5	5
Друга іноземна мова	3	3
Мова і література корінного народу, національної меншини	5	5
Історія України	3	3
Всесвітня історія	3	3
Правознавство	3	3
Економіка	3	3
Алгебра	6	6
Геометрія	3	3
Фізика і астрономія	6	6
Біологія і екологія	5	5
Хімія	4	6
Географія	5	5
Інформатика	5	5
Технології	6	6
Мистецтво	5	5
Фізична культура	6	6
Захист Вітчизни	5	5

Директор департаменту
загальної середньої та дошкільної освіти
Ю.Г.Кононенко

Навчальний
план на 2021-2022 н. р.
Морозівської ЗШ І-ІІІ ст...

Пояснювальна записка

до робочого навчального плану на 2021 – 2022 н. р.

Морозівська ЗШ І-ІІІ ступенів – повна назва Морозівська загальноосвітня школа І – ІІІ ступенів Корецької міської ради Рівненської області - загальноосвітній навчальний заклад, що має 11 класів, у яких навчається 166 учні, а саме по класах: 1кл. -19, 2кл.- 21, 3кл.- 20, 4кл. –14, 5кл. – 12, 6кл. – 13, 7кл. – 25, 8кл. – 14, 9кл. – 12, 10кл. – 7, 11кл. – 7.

Робочий навчальний план школи на 2021-2022 н. р. враховує основні вимоги законів України «Про освіту» від 5 вересня 2017 року № 2145- VIII , «Про повну загальну середню освіту» від 16.01.2020 № 463 - IX, Державного стандарту початкової освіти на компетентнісній основі, Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти і спрямований на реалізацію освітніх потреб особистості та суспільства, запитів учнів і їхніх батьків. У ньому збережений обов'язковий перелік навчальних предметів інваріантної складової, передбачений обраними варіантами Типових освітніх програм і обсяг їх вивчення з огляду на реальне кадрове та навчально-методичне забезпечення.

Навчальний заклад працює за освітньою програмою складеною на 2021 – 2022 навчальний рік на основі:

- для 1-2-х класів Типової освітньої програми закладів загальної освіти І ступеня, затвердженої наказом МОН України від 08.10.2019 року №1272;

- для 3-4-х класів Типової освітньої програми закладів загальної освіти І ступеня, затвердженої наказом МОН України від 08.10.2019 року №1273;

- для 5-9-х класів Типової освітньої програми закладів загальної освіти ІІ ступеня, затвердженої наказом МОН України від 20.04.2018 № 405 (таблиця 10);

- для 10-11-х класів Типової освітньої програми закладів загальної освіти ІІІ ступеня, затвердженої наказом МОН України від 20.04.2018 № 408 у редакції наказу МОН від 28.11.2019 № 1493 (таблиця 2, 3);

У школі в обов'язковому порядку розпочинається вивчення іноземної мови (англійської) з 1-го класу, інформатики з 2-го класу, другої іноземної (німецька) з 5-го класу.

Враховуючи бажання батьків і замовлення учнів, 10-11 класи займаються за Типовими освітніми програмами закладів загальної освіти ІІІ ступеня за профільними напрямками:

- 10, 11 класи - української філології – таблиці 2,3.

Повноцінність загальної середньої освіти забезпечується реалізацією як інваріантної, так і варіативної складових плану на етапах ранньої профілізації (1-4 класи), до профільної підготовки (5-9 класи) та профільного навчання (10-11 класи).

Тому варіативна складова навчального плану використана для:

- збільшення годин на вивчення окремих предметів інваріантної складової (розподіл годин на вивчення тієї чи іншої теми

здійснюється вчителем самостійно, що фіксується в календарному плані, який погоджується керівником навчального закладу чи його заступником);

- упровадження курсів за вибором (що розширюють обрану навчальним закладом спеціалізацію, світогляд школярів);
- факультативів та індивідуальних занять.

Враховуючи вище сказане та замовлення батьків і учнів, дбаючи про підготовку наших випускників до ЗНО, варіативна складова навчального плану використана для підсилення окремих предметів:

- у 1, 4 класах – читання;
- у 2, 3 класах – математика;
- у 5 - 8 класах – української мови;
- у 7 класі – історії;
- у 11 класі – історії України.

Доповнена курсами за вибором :

- у 5 – 6 кл. – споживча етика;
- у 6 кл. – етногеографія;
- у 8 - 9 кл. – креслення.

Факультативами та індивідуальними заняттями:

- у 5 - 8 кл. – музичне мистецтво (інд. з.);
- у 8, 9 кл. – навчальний практикум з укр.. мови (інд. з.);
- у 8 кл. – математика (інд. з.);
- у 10 кл. – економіка (інд. з.), математика (інд. з.), історія України (інд. з.);
- у 11 кл. – економіка (інд. з.), біологія (інд. з.), математика (інд. з.).

Навчання в школі організовується за семестровою системою

I семестр - з 1 вересня по 24 грудня 2021 року;

II семестр - з 10 січня по 03 червня 2022 року.

Тривалість навчального року - 35 тижнів. Протягом навчального року проводяться канікули:

осінні - 27.10. – по 31.10. 2021;

зимові – 25.12.2021 – по 09.01.2022;

весняні - 26.03. – по 03.04. 2022.

У випускних класах 4, 9, 11 проводиться державна підсумкова атестація навчальних досягнень учнів відповідно до Положення про державну підсумкову атестацію учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти, затвердженого наказом МОНУ від 30.12.2014 № 1547, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 14.02.2015 за № 157/26602.

Відповідно до листа МОНУ від 22.05.2015 № 1/9-296 педагогічна рада школи прийняла рішення про недоцільність проведення навчальної практики та навчальних екскурсій у 2021 – 2022 н. р. (протокол № 1 від 31.08. 2021).

Згідно з цим же рішенням курси за вибором, факультативи, індивідуальні заняття та консультації не оцінюватимуться.

Школа працює в режимі п'ятиденного робочого тижня, навчальний рік триває 175 робочих днів. Тривалість занять у школі становить :

1 клас - 35 хв.

2-4 клас - 40 хв.

5-11 клас - 45 хв.

Заняття починаються о 9 годині, їх проводять уроками. Між ними чотири перерви по 10 хвилин та дві великі - 20 хвилин, факультативи та індивідуальні заняття проводяться з 16.30 до 17.30. Завдяки цьому досягається оптимальна збалансованість між навчальною роботою та перепочинком учнів. Час тижневого навантаження протягом року залишається без змін і доповнюється консультаціями за розкладом.

Навчальний план
Морозівської ЗШ І - ІІІ ступенів на 2021 – 2022 н. р.

Початкова школа 1, 2 клас

№	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах			
		1	2		Разом
<i>Інваріантна складова</i>					
1	Українська мова	5+1	5		10+1
2	Англійська мова	2	3		5
3	Математика	3	3+1		6+1
4	Я досліджую світ	7	8		15
5	Фізична культура	3	3		6
6	Мистецтво	2	2		4
Разом		20+3	22+3		42+6
<i>Варіативна складова</i>		-	-		-
Курси за вибором		-	-		-
Гранично допустиме навантаження		20	22		42
Індивідуальні заняття		-	-		-
Всього		23	25		48

Навчальний план
Морозівської ЗШ І - ІІІ ступенів на 2021-2022 н. р.
Основна школа

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень у класах					Разом
		5	6	7	8	9	
Мови і літератури	Українська мова	3,5+1	3,5+1	2,5+1	2+1	2	17,5
	Українська література	2	2	2	2	2	10
	Перша ін.. м./англ.. м.	3	2	2	2	2	11
	Друга ін.. м./нім. мова	2	2	2	2	2	10
	Зарубіжна література	2	2	2	2	2	10
Суспільство-знавство	Історія України	1	1	1+1	1,5	1,5	7
	Всесвітня історія	-	1	1	1	1	4
	Основи правознавства	-	-	-	-	1	1
Мистецтво*	Музичне мистецтво	1	1	1	-	-	3
	Образотворче мистецтво	1	1	1	-	-	3
	Мистецтво	-	-	-	1	1	2
Математика	Математика	4	4	-	-	-	8
	Алгебра	-	-	2	2	2	6
	Геометрія	-	-	2	2	2	6
Природо-знавство	Природознавство	2	-	-	-	-	2
	Біологія	-	2	2	2	2	8
	Географія	-	2	2	2	1,5	7,5
	Фізика	-	-	2	2	3	7
	Хімія	-	-	1,5	2	2	5,5
Технології	Трудове навчання	2	2	1	1	1	7
	Інформатика	1	1	1	2	2	7
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1	1	1	1	5
	Фізична культура**	3	3	3	3	3	15
Разом		25,5+3+ 1	27,5+3+ 1	29+3+ 2	29,5+3+ 1	31+3	162,5
<i>Варіативна складова</i>		1,5	2,5	1	2,5	2	9,5
Курси за вибором		0,5	2	-	1	1	4,5
1	Креслення (35 год.)				1	1	2
2	Споживча етика (17/35 год.)	0,5	1				1,5
3	Етногеографія (35 год.)		1				1
Гранично допустиме навантаження		28	31	32	33	33	157
Індивідуальні заняття, факультативи		1	0,5	1	1,5	1	5
1	Музичне мистецтво (інд. зан.) (35/17год.)	1	0,5	1	0,5		3
2	Навчальний практикум з укр..мови (інд.з.) (17 год.)				0,5	1	1,5
3	Математика (інд. з.) – 35 год.				0,5		0,5
Всього		28+3	31+3	32+3	33+3	33+3	172

**Навчальний план
Морозівської ЗШ І - III ступенів на 2021 – 2022 н. р.**

Початкова школа

№	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах			
		3	4		Разом
<i>Інваріантна складова</i>		3	4		
1	Українська мова	5+1	5+1		10+2
2	Англійська мова	3	3		6
3	Математика	4	4		8
4	Я досліджую світ	7	7		14
5	Інформатика	1	1		2
6	Мистецтво	2	2		4
5	Фізична культура	3	3		6
Разом		23+3	23+3		46+6
<i>Варіативна складова</i>		-	-		-
Курси за вибором		-	-		-
Гранично допустиме навантаження		23	23		46
Індивідуальні заняття		-	-		-
Всього		26	26		52

**Навчальний план
Морозівської ЗШ І - ІІІ ступенів на 2021-2022 н. р.**

Старша школа

№ з/п	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах		
		10	11	Разом
<i>Інваріантна складова</i>		Укр. філологія	Укр. філологія	
1	Українська мова	4	4	8
2	Українська література	4	4	8
3	Зарубіжна література	1	1	2
4	Англійська мова	3	3	6
5	Захист Вітчизни	1,5	1,5	3
6	Алгебра	1,5	1,5	3
7	Геометрія	1,5	1,5	3
8	Інформатика	1,5	1,5	3
9	Історія України	1,5	1,5+1	4
10	Всесвітня історія	1	1	2
11	Географія	1,5	1	2,5
12	Біологія і екологія	2	2	4
13	Фізика і астрономія	3	4	7
14	Хімія	1,5	2	3,5
15	Фізична культура	3	3	6
16	Громадянська освіта	2	-	2
17	Технології	1,5	1,5	3
Разом		35	35	70
<i>Варіативна складова</i>		3	3	6
Курси за вибором		-	-	-
Гранично допустиме навантаження		33	33	66
Факультативи, індивідуальні заняття та консультації		3	3	6
1	Економіка (інд. з.) – 35 год.	1	1	2
2	Біологія (інд. з.) – 35 год.		1	1
3	Математика (інд. з.) – 35 год.	1	1	2
5	Історія України (інд. з.) – 35 год.	1		1
Всього		38	38	76

**Пояснювальна записка до навчального плану
(інклюзивне навчання) на 2021-2022 н. р.**

Морозівська ЗШ І-ІІІ ступенів – повна назва Морозівська загальноосвітня школа І – ІІІ ступенів Корецької міської ради Рівненської області - загальноосвітній навчальний заклад, що має 11 класів, у яких навчається 166 учні, а саме по класах: 1кл. -19, 2кл.- 21, 3кл.- 20, 4кл. –14, 5кл. – 12, 6кл. – 13, 7кл. – 25, 8кл. – 14, 9кл. – 12, 10кл. – 7, 11кл. – 7.

Робочий навчальний план школи на 2021-2022 н. р. враховує основні вимоги законів України «Про освіту» від 5 вересня 2017 року № 2145- VIII , «Про повну загальну середню освіту» від 16.01.2020 № 463 - IX, Державного стандарту початкової освіти на компетентнісній основі, Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти і спрямований на реалізацію освітніх потреб особистості та суспільства, запитів учнів і їхніх батьків. У ньому збережений обов'язковий перелік навчальних предметів інваріантної складової, передбачений обраними варіантами Типових освітніх програм і обсяг їх вивчення з огляду на реальне кадрове та навчально-методичне забезпечення.

Навчальний заклад працює за освітньою програмою складеною на 2021 – 2022 навчальний рік на основі:

-для 1-2-х класів Типової освітньої програми закладів загальної освіти І ступеня, затвердженої наказом МОН України від 08.10.2019 року №1272;

- для 3-4-х класів Типової освітньої програми закладів загальної освіти І ступеня, затвердженої наказом МОН України від 08.10.2019 року №1273;

- для 5-9-х класів Типової освітньої програми закладів загальної освіти ІІ ступеня, затвердженої наказом МОН України від 20.04.2018 № 405 (таблиця 10);

- для 10-11-х класів Типової освітньої програми закладів загальної освіти ІІІ ступеня, затвердженої наказом МОН України від 20.04.2018 № 408 у редакції наказу МОН від 28.11.2019 № 1493 (таблиця 2, 3);

У школі в обов'язковому порядку розпочинається вивчення іноземної мови (англійської) з 1-го класу, інформатики з 2-го класу, другої іноземної (німецька) з 5-го класу.

У закладі навчається 10 дітей з особливими освітніми потребами, 4 з яких у початковій ланці, а саме: 1 учень – 2 клас, 2 учні – 2 клас, 1 учень – 3 клас, а 6 – у середній, зокрема: 1 учень – 5 клас, 2 учні – 6 клас, 2 учні – 7 клас, 1 учень – 8 клас. Відповідно до особливостей психофізичного розвитку цих дітей укладено окремий варіант навчальних планів, в яких враховані рекомендації наказів МОНУ «Про затвердження типової освітньої програми початкової освіти спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами» (наказ № 814 від 26.07.2018 р.) щодо виду та форми корекційно-розвиткових занять для дітей із затримкою психічного розвитку, з інтелектуальними порушеннями (додаток 5, 11) та «Про затвердження типової освітньої програми спеціальних закладів загальної середньої освіти ІІ ступеня для дітей з особливими освітніми потребами» (наказ № 815 від 26.07.2018 р.) щодо виду та форми корекційно-розвиткових

занять для дітей із затримкою психічного розвитку (таблиця 16). Крім того у даному навчальному плані враховані побажання батьків та самих дітей. Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру першого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між предметами за роками навчання здобувачів освіти, передбачає реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через навчальні предмети. Інваріантна складова навчального плану для дітей з особливими освітніми потребами обов'язково включає години корекційно-розвиткової роботи, яка спрямована на вирішення завдань, зумовлених особливостями психофізичного розвитку учнів, а саме:

1. Цілеспрямоване формування пізнавальної діяльності: розвиток сенсорно-перцептивної діяльності та формування еталонних уявлень; формування мисленнєвої діяльності у взаємозв'язку з мовленнєвим розвитком; розвиток розумових здібностей шляхом опанування дій заміщення та наочного моделювання в різних видах діяльності (навчальна, предметно-практична); розвиток творчих здібностей.
2. Формування навчальної та предметно-практичної діяльності (мотиваційного, орієнтовно-операційного і регуляційного компонентів): цілеспрямоване формування навчальної діяльності: вміння програмувати, контролювати, регулювати й оцінювати результати виконання завдань; всебічний розвиток предметно-практичної діяльності.
3. Корекційний розвиток емоційно-вольової сфери: формування здатності до вольових зусиль, довільної регуляції поведінки; подолання вже сформованих негативних якостей особистості; попередження й усунення афективних, негативних відхилень у поведінці.
4. Розвиток мовлення. Розвиток усного мовлення шляхом корекції порушень звукомови, одночасно з формуванням фонематичних процесів; розвиток лексики й граматичного ладу мовлення; розширення активного та пасивного словникового запасу, уявлень про довкілля у процесі мовленнєвої й пізнавальної діяльності; формування управління й узгодження слів у реченні, зв'язного мовлення; ініціацію контакту, взаємодію та підтримування спілкування зі значущими дорослими та однолітками. Формування писемного мовлення у процесі: розвитку фонематичного, складового аналізу й синтезу; становлення синтетичних прийомів поскладового читання; формування мотивації оволодіння графічним зображенням букв й розвиток смислового програмування письмового висловлювання; формування мовних операцій.
5. Розвиток психомоторики. Формування рухових умінь та навичок; розвиток координації рухів, спритності, сили, витривалості; розвиток відчуття ритму; розвиток правильної постави, ходи, грації, рухів; розвиток загальної та дрібної моторики; розвиток моторних функцій і

дихання.

Основні напрями корекційно-розвиткової роботи: розвиток мовлення, ритміка, корекція розвитку.

Навчання в школі організовується за семестровою системою

I семестр - з 1 вересня по 24 грудня 2021 року;

II семестр - з 10 січня по 03 червня 2022 року.

Тривалість навчального року - 35 тижнів. Протягом навчального року проводяться канікули.

Навчальний план зорієнтований на роботу за 5-денним навчальним тижнем. Відповідно до Державного стандарту визначено завдання, які має реалізувати вчитель у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів, а саме: володіння державною мовою; здатність спілкуватися рідною мовою; математична компетентність; компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій; інноваційність; екологічна компетентність; інформаційно-комунікаційна; навчання впродовж життя; громадянські та соціальні компетентності; культурна; підприємливість та фінансова грамотність.

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроків. Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи.

Погоджено
педагогічною радою школи
Протокол № __ від ____ 2021

**Навчальний план (інклюзивне навчання)
Морозівської ЗШ І - ІІІ ступенів на 2021 - 2022 н. р.
Початкова школа**

№	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах			
		1	2	3	разом
<i>Інваріантна складова</i>					
1	Українська мова	5+1	5	5+1	17
2	Англійська мова	2	3	3	8
3	Математика	3	3+1	4	11
4	Я досліджую світ	7	7	7	21
5	Фізична культура	3	3	3	9
6	Мистецтво	2	2	2	6
7	Інформатика		1	1	3
Разом		20+3	22+3	23+3	74
<i>Варіативна складова</i>		-	-		
Гранично допустиме навантаження		20	22	23	65
Корекційно-розвиткові заняття	Розвиток мовлення	2	3	2	7
	Корекція розвитку	2	2	2	6
	Ритміка	1	2	1	4
	Соціально-побутове орієнтування	-	1		1
Всього		5	8	5	18

Погоджено
педагогічною радою школи
Протокол № __ від _____ 2021

**Навчальний план (інклюзивне навчання)
Морозівської ЗШ І - ІІІ ступенів на 2021-2022 н. р.
Основна школа**

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень у класах				Разом
		5	6	7	8	
Мови і літератури	Українська мова	3,5+1	3,5+1	2,5+1	2+1	12
	Українська література	2	2	2	2	8
	Перша ін.. м./англ.. м.	3	2	2	2	8
	Друга ін.. м./нім. мова	2	2	2	2	8
	Зарубіжна література	2	2	2	2	8
Суспільство-знавство	Історія України	1	1	1+1	1	5
	Всесвітня історія	-	1	1	1	3
	Основи правознавства	-	-	-	-	-
Мистецтво*	Музичне мистецтво	1	1	1	1	4
	Образотворче мистецтво	1	1	1	1	4
	Мистецтво	-	-	-	1	1
Математика	Математика	4	4	-	-	8
	Алгебра	-	-	2	2	4
	Геометрія	-	-	2	2	4
Природознавство	Природознавство	2	-	-	-	2
	Біологія	-	2	2	2	6
	Географія	-	2	2	2	6
	Фізика	-	-	2	2	4
	Хімія	-	-	1,5	1,5	3
Технології	Трудове навчання	2	1	1	1	5
	Інформатика	1	1	1	1	4
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1	1	1	4
	Фізична культура**	3	3	3	3	12
Разом		26,5+3	28, 5+3	31+3	30,5+3	128,5
Корекційно-розвиткові заняття	Розвиток мовлення	2	2	2	2	8
	Корекція розвитку	2	2	2	2	8
	Ритміка	1	1	1	1	4

Всього	5	5	5	5	20
---------------	----------	----------	----------	----------	-----------